

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Prednacr

ZAKON O VODNIM USLUGAMA

Sarajevo, juli 2024. godine

ZAKON O VODNIM USLUGAMA

Prednacr

POGLAVLJE I. - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom se uređuje institucionalni okvir za pružanje vodnih usluga, uslovi i način pružanja vodnih usluga u FBiH, javna infrastruktura za pružanje vodnih usluga, cijena vodnih usluga, uporedna analiza poslovanja operatora, kao i druga pitanja od značaja za vodne usluge.

Član 2. (Cilj zakona)

Cilj ovog zakona je da se na sveobuhvatan i održiv način uredi oblast pružanja vodnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), kojim se obezbjeđuje:

- a) osiguranje dovoljnih količina vode za piće namijenjene za ljudsku potrošnju (u daljem tekstu: voda za piće),
- b) pružanje vodnih usluga i poslovanje pravnih lica i drugih subjekata u skladu sa standardima i vrijednostima kvaliteta usluga,
- c) redovno i potpuno informisanje korisnika usluga o kvalitetu vode za piće i poduzimanje mjera za osiguranje kvaliteta vode za piće,
- d) zaštita i smanjenje od negativnih uticaja ispuštanja urbanih otpadnih voda adekvatnom odvodnjom i tretmanom urbanih otpadnih voda prije njihovog ispuštanja u recipijent,
- e) finansiranje i održivost investicija u sektoru vodnih usluga u Federaciji,
- f) uspostavljanje unapređenog i funkcionalnog sistema vodnih usluga, kao i dalja integracija zaštite i održivog upravljanja vodama u Federaciji.

Član 3. (Značenje pojedinih pojmova)

(1) Pojmovi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju slijedeće značenje:

- a) **javni kanalizacioni sistem** označava sistem vodnih objekata kojim se prikupljaju i odvođe urbane otpadne vode, a kojim upravlja operator,
- b) **korisnik usluga** je svako fizičko ili pravno lice koje koristi bilo koju od vrsta vodnih usluga,
- c) **operator** je javno preduzeće osnovano od strane jedinice lokalne samouprave ili kantona, odnosno drugo pravno lice koje je registrovano za upravljanje vodovodnim i kanalizacionim sistemom i postrojenjem za urbane otpadne vode i

- pružanje vodnih usluga, odnosno pravno lice kojem je povjereno obavljanje pojedinih ili svih vodnih usluga,
- d) **osnivač operatora** je jedinica lokalne samouprave, odnosno kanton za preduzeće koje je u skladu sa propisima kantona osnovano za pružanje vodne usluge za više jedinica lokalne samouprave na području tog kantona,
 - e) **recipijent** su površinske vode (vodotok, jezero, more, akumulacija, zemljište uređeno za te svrhe) u koje se vrši ispuštanje urbanih otpadnih voda,
 - f) **stručno tijelo za vodne usluge** je neovisno tijelo osnovano na nivou kantona, odnosno Federacije, nadležno za prethodnu verifikaciju/ocjenu ispunjenosti zahtjeva operatora za izmjenom cijene vodnih usluga u skladu sa Uredbom o utvrđivanju osnovne cijene vodnih usluga u Federaciji iz člana 20. stav (5) ovog zakona,
 - g) **troškovni centar** podrazumijeva organizacioni dio operatora za koji se odvojeno knjiže svi pripadajući rashodi i prihodi,
 - h) **urbane otpadne vode** označavaju se kao otpadne vode koje su prikupljene javnim kanalizacionim sistemima iz domaćinstava, ili mješavina tih voda sa tehnološkim otpadnim vodama i/ili oborinskim vodama.
- (2) Pojmovi „voda namijenjena ljudskoj potrošnji/voda za piće“, „aglomeracija“, „tehnološke otpadne vode“, imaju značenje u kojem se ti pojmovi koriste u propisima iz oblasti voda, zdravlja, okoliša, ishrane i drugih propisa u Federaciji, odnosno u Bosni i Hercegovini.
- (3) Jezički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

Član 4. (Opći interes)

- (1) Vodne usluge su djelatnost od općeg interesa za Federaciju.
- (2) Ostvarivanje općeg interesa obezbjeđuje se pružanjem vodnih usluga stanovništvu, pravnim licima i drugim subjekatima na teritoriji Federacije na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.
- (3) Osnivač operatora je na svom području u cilju ispunjavanja općeg interesa u obavljanju vodnih usluga, u skladu sa svojim nadležnostima, dužan da obezbijedi pružanje vodnih usluga i dostupnost informacija o njihovom kvalitetu i obuhvatu.

Član 5. (Načela pružanja vodnih usluga)

- (1) Načela pružanja vodnih usluga su:
 - a) pružanje vodnih usluga pod jednakim uslovima za sve korisnike usluga,
 - b) planiranje i izvršavanje mjera za kvalitetnu isporuku i održiv razvoj vodnih usluga,
 - c) kontinuirano investiranje i održavanje javne infrastrukture za pružanje vodnih usluga (u daljem tekstu: javna infrastruktura) u stanju funkcionalne ispravnosti,
 - d) određivanje održive i priuštive cijene vodnih usluga,
 - e) transparentnost, efikasnost i efektivnost rada operatora,

- f) zaštita korisnika usluga.
- (2) Osim načela iz stava (1) ovog člana u pružanju vodnih usluga primjenjuju se i načela propisana za oblast voda i zaštite okoliša.
- (3) Načelo iz stava (1) tačka f) ostvaruje se i u skladu sa propisima o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini.

POGLAVLJE II. - VODNE USLUGE

Član 6. (Vrste vodnih usluga)

- (1) Vodne usluge označavaju sve usluge koje za domaćinstva, javne ustanove ili bilo koju privrednu aktivnost osiguravaju:
 - a) zahvatanje, akumuliranje, skladištenje, prečišćavanje i distribuciju površinske ili podzemne vode (u daljem tekstu: vodosnabdijevanje),
 - b) prikupljanje, odvodnju i prečišćavanje urbanih otpadnih voda, koje se zatim ispuštaju u površinske vode (u daljem tekstu: prikupljanje, odvodnja i prečišćavanje urbanih otpadnih voda).
- (2) Odvođenje oborinskih voda u smislu odredaba ovog zakona ne smatra se vodnom uslugom i na njih se primjenjuju odredbe zakona o komunalnim djelatnostima kantona.

Član 7. (Djelatnost vodnih usluga)

- (1) Vodne usluge obavlja operator kojem osnivač operatora dodjeli poslove pružanja vodnih usluga.
- (2) Osnivač operatora o dodjeli poslova iz stava (1) ovog člana donosi odluku o pružanju vodnih usluga koja obavezno sadrži:
 - a) vrste vodnih usluga i područje isporuke za svaku od njih,
 - b) model upravljanja vodnim uslugama,
 - c) izvore finansiranja pružanja vodnih usluga,
 - d) obavezu da troškove investicionog održavanja u visini obračunate amortizacije na javnu infrastrukturu koja je dodijeljena na upravljanje i korištenje operatoru, uključi u obračun cijene vodne usluge,
 - e) način obračuna cijene za svaku vrstu vodne usluge i način plaćanja cijene vodnih usluga,
 - f) postupanje operatora u slučaju elementarne nepogode, suše, vanredne situacije i druge elemente neophodne za rad operatora.
- (3) Osnivač operatora u saradnji sa operatorom utvrđuje opšte i tehničke uslove za pružanje vodnih usluga, koji minimalno sadrže:
 - a) standarde kvaliteta pružanja vodnih usluga,
 - b) način mjerenja potrošnje, obračuna i naplate vodnih usluga,
 - c) postupak izdavanja saglasnosti i osiguranja uslova za priključenje na javnu infrastrukturu,
 - d) tehničko tehnološke uslove za priključenje na javnu infrastrukturu,

- e) tehničko tehnološke uslove za ugradnju vodomjera i mjerača protoka,
 - f) uslove za ograničenje ili obustavu pružanju vodnih usluga.
- (4) Opšti i tehnički uslovi nalaze se u prilogu odluke iz stava (2) ovog člana, i čine njen sastavni dio.
- (5) Odluka iz stava (2) ovog člana i opšti i tehnički uslovi iz stava (3) ovog člana, osim minimalnih elemenata mogu imati i druge elemente u skladu sa potrebama osnivača operatora.

Član 8. **(Korisnik usluga)**

- (1) Korisnik usluga je:
- a) fizičko lice, kojem se pružaju vodne usluge isključivo za potrebe domaćinstva,
 - b) fizičko lice – obrtnik,
 - c) pravno lice (privredno društvo, javna ustanova i dr.).
- (2) Korisnik usluga koristi vodne usluge tako da:
- a) ne ometa drugog korisnika usluga,
 - b) odgovorno i solidarno koristi vodu,
 - c) ne ugrožava okoliš,
 - d) ne ugrožava objekat i opremu koji služe u svrhu pružanja vodnih usluga,
 - e) omogući slobodan i neometan pristup mjernom mjestu i javnoj infrastrukturi,
 - f) omogući operatoru pregled instalacija za vodosnabdijevanje zaključno do mjernog mjesta/vodomjera,
 - g) se pridržava uslova iz odluke operatora o redukciji u vodosnabdijevanju,
 - h) dopušta operatoru slobodan pristup radi izvođenja radova na izgradnji, rekonstrukciji ili održavanju javne infrastrukture, bez obzira da li je vlasnik, posjednik, odnosno korisnik zemljišta na kojem se provode radovi,
 - i) omogući operatoru pregled kanizacionih instalacija zaključno do revizionog (priklučnog) šahta.

Član 9. **(Poslovi operatora)**

- (1) Operator obavlja poslove pružanja vodnih usluga i to:
- a) trajno i neprekidno snabdijevanje zdravstveno ispravnom vodom za piće, u skladu sa propisima o hrani, zahvatanjem, preradom i distribucijom vode putem javne infrastrukture do vodomjera korisnika usluga,
 - b) prikupljanje i odvođenje urbanih otpadnih voda od revizionog (priklučnog) šahta korisnika usluga putem javne infrastrukture, uključujući eventualno prečišćavanje i ispuštanje u recipijent,
 - c) upravljanje, korištenje i održavanje javne infrastrukture,
 - d) izdavanje računa sa iskazanim elementima cijene vodnih usluga, za izvršenu vodnu uslugu,
 - e) vođenje evidencije o javnoj infrastrukturi,

- f) vrši unos podataka o uspješnosti poslovanja u Informacioni sistem za uporednu analizu poslovanja operatora,
 - g) i druge poslove pružanja vodnih usluga.
- (2) Operator za obavljanje poslova iz stava (1) ovog člana mora ispunjavati uslove:
- a) da je registrovan za obavljanje poslova vodnih usluga,
 - b) da posjeduje odgovarajuću opremu i sredstva rada za obavljanje vodnih usluga,
 - c) da raspolaže odgovarajućim stručnim kadrovima koji mogu obezbijediti stalno i kvalitetno obavljanje vodnih usluga,
 - d) da obezbijedi vršenje vodnih usluga u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih propisa,
 - e) da cijenu vodnih usluga utvrđuje u skladu sa odredbama ovog zakona i Uredbom o metodologiji utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga iz člana 20. stav (5) ovog zakona,
 - f) da kontinuirano rade na podizanju nivoa vodnih usluga i unapređenju vodnih usluga.
- (3) Kantonalno ministarstvo nadležno za poslove komunalnih djelatnosti donosi Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova vodnih usluga iz stava (2) ovog člana.
- (4) Za aglomeracije veće od 2000 stanovnika postrojenjima za prečišćavanje urbanih otpadnih voda će upravljati operator, osnovan od strane jedinice lokalne samouprave ili kantona.

Član 10. (Obaveze operatora)

- (1) Operator može iz opravdanih razloga, u skladu sa općim i tehničkim uslovima iz člana 7. stav (3) ovog zakona, ograničiti, odnosno obustaviti korisnicima usluga pružanje vodnih usluga.
- (2) Opravdanim razlozima iz stava (1) ovog člana mogu se smatrati:
- a) korištenje vode za piće iznad količina dopuštenih u vrijeme kada je korištenje vode ograničeno u skladu sa propisima o vodama ili ovim zakonom,
 - b) bespravno korištenje vodne usluge od strane neprijavljenog korisnika usluga,
 - c) protivpravno sprječavanje ili ograničavanje drugih korisnika usluga u korištenju vodnih usluga,
 - d) uzrokovanje nerazmjerno visokog gubitka vode u zgradama sa više posebnih dijelova, nepodmirenje računa za vodne usluge i ugradnja ili preinaka opreme internih vodovodnih i odvodnih sistema koja nije u skladu sa općim i tehničkim uslovima pružanja vodnih usluga.
- (3) Pružanje vodnih usluga može se obustaviti ili ograničiti zbog nepodmirenja računa za vodne usluge svim korisnicima usluga samo za dug nastao u najmanje tri mjeseca uzastopno, ili tri bilo koja mjeseca unutar iste kalendarske godine. Obustavi ili ograničenju obavezno mora prethoditi opomena pred obustavu ili ograničenje, uz naknadni rok ne kraći od 15 dana za podmirenje svih dospjelih dugova.

- (4) Na obustavu i ograničenje iz stava (3) ovog člana prema korisnicima usluga primjenjuju se odredbe propisa o zaštiti potrošača o obustavi pružanja javne usluge u Bosni i Hercegovini.
- (5) Operator je dužan isporučiti vodu za piće za vrijeme planiranih ili neočekivanih prekida isporuke vode za piće stanovništvu kojem prijeti opasnost za život i zdravlje ili drugim korisnicima usluga kojima prijeti znatnija materijalna šteta, a u slučaju dužih prekida svom stanovništvu, od najmanje 50 litara po članu kućanstva dnevno, u vremenu od najmanje osam sati i na mjestu koje se odredi opštim i tehničkim uslovima iz člana 7. stav (3) ovog zakona, vodeći računa o ranjivosti korisnika usluga.
- (6) Operator najmanje jednom godišnje osnivaču operatora dostavlja izvještaj o realizaciji pružanja vodnih usluga, radi izrade analize kvaliteta pružanja vodnih usluga.
- (7) Izvještaj iz stava (6) ovog člana sadrži podatke o: vrsti pružanja vodnih usluga, ukupnom broju i trajanju prekida pružanja vodnih usluga, izvršenim kontrolama kvalitete vode za piće i rezultatima kontrola, provedenim isporukama vode za piće za vrijeme planiranih ili neočekivanih prekida isporuke vode, broju korisnika usluga.

Član 11.

Povjeravanje obavljanja poslova vodnih usluga

- (1) Osnivač operatora povjerava obavljanje poslova vodnih usluga i drugim operatorima u slijedećim slučajevima ukoliko:
 - a) na području jedinice lokalne samouprave, ili kantona nije osnovan operator,
 - b) odluči da se svi ili dio poslova vodnih usluga povjere operatoru osnovanom od strane druge jedinice lokalne samouprave, kantona, ili pravnih lica registrovanih za pružanje vodnih usluga,
 - c) odluči da se pružanje pojedinih vrsta vodnih usluga dodijeli koncesionaru u skladu sa propisima o koncesijama,
 - d) postoji mjesni sistem vodnih usluga iz člana 17. ovog zakona, koji nije uključen u javnu infrastrukturu.
- (2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana osnivač operatora donosi odluku kojom određuje vrstu i obim povjerenih vodnih usluga.

Član 12.

(Stručno tijelo za vodne usluge Federacije)

- (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije BiH) na prijedlog Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) donosi rješenje o imenovanju Stručnog tijela za vodne usluge Federacije (u daljem tekstu: Stručno tijelo Federacije BiH).
- (2) Stručno tijelo Federacije iz stava (1) ovog člana osniva se kao stalno stručno tijelo u skladu sa propisima o načinu osnivanja radnih tijela Vlade Federacije BiH koje ima slijedeće nadležnosti:

- a) davanje mišljenja osnivaču operatora za korekciju cijene vodnih usluga u slučaju kada stručno tijelo za vodne usluge kantona ne donese mišljenje za korekciju cijene vodnih usluga u roku od 45 dana od dana dostavljanja takvog zahtjeva od strane osnivača operatora,
 - b) davanje mišljenja osnivaču operatora za korekciju cijene vodnih usluga operatora koji pruža usluge na području dva ili više osnivača operatora,
 - c) analiziranje stepena ispunjenja uslova propisanih Uredbom iz člana 20. stav (5) ovog zakona za operatora, odnosno osnivača operatora koji realizira projekte iz Budžeta Federacije, Federalnog fonda za zaštitu okoliša, kredita, donacija i drugih izvora,
 - d) izrada preporuka za unapređenje u oblasti vodnih usluga osnivaču operatora ili operatoru vezano za cijene vodnih usluga, analizu poslovanja operatora i finansiranje javne infrastrukture iz Budžeta Federacije i sredstava Federalnog fonda za zaštitu okoliša.
- (3) U Stručno tijelo Federacije imenuju se predstavnici: Ministarstva, Federalnog fonda za zaštitu okoliša, Federalnog ministarstva finansija/Federalnog ministarstva financija, Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Savez), Agencije za vodno područje rijeke Save, Sarajevo, Agencije za vodno područje Jadranskog mora, Mostar, Udruženja preduzeća komunalne privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Udruženje), Federalne uprave za inspekcijske poslove, te predstavnik nevladinog sektora – udruženja potrošača.
- (4) U cilju praćenja stanja u oblasti vodnih usluga u Federaciji BiH Stručno tijelo Federacije izvještaj o radu Ministarstvu dostavlja jednom godišnje ili po potrebi na zahtjev Ministarstva.

Član 13.

(Stručno tijelo za vodne usluge kantona)

- (1) Vlada kantona (u daljem tekstu: vlada kantona) na prijedlog kantonalnog ministarstva za komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) donosi rješenje o imenovanju Stručnog tijela za vodne usluge kantona (u daljem tekstu: stručno tijelo kantona).
- (2) Stručno tijelo kantona iz stava (1) ovog člana osniva se kao stalno stručno tijelo koje ima slijedeće nadležnosti:
- a) davanje mišljenja osnivaču operatora za korekciju predložene cijene vodnih usluga u skladu sa Uredbom iz člana 20. stav (5) ovog zakona,
 - b) analiziranje stepena ispunjenja uslova propisanih Uredbom iz člana 20. stav (5) ovog zakona za operatora, odnosno osnivača operatora koji realizira projekte iz budžeta kantona, kredita, donacija i drugih izvora,
 - c) izrada preporuka za unapređenje u oblasti vodnih usluga osnivaču operatora ili operatoru vezano za cijene vodnih usluga, analizu poslovanja operatora i finansiranje javne infrastrukture iz budžeta kantona ili kantonalnog fonda za zaštitu okoliša ako je osnovan.
- (3) U stručno tijelo kantona imenuju se predstavnici: kantonalnog ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede, kantonalnog ministarstva nadležnog za poslove komunalnih

djelatnosti, kantonalnog ministarstva nadležnog za poslove finansija, Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Savez), Udruženja preduzeća komunalne privrede (u daljem tekstu: Udruženje), kantonalne uprave za inspeksijske poslove, te predstavnik nevladinog sektora – udruženja potrošača.

(4) U cilju praćenja stanja u oblasti vodnih usluga u kantonu Stručno tijelo kantona izvještaj o radu dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove komunalnih djelatnosti jednom godišnje, a po potrebi i na njegov zahtjev.

Član 14. **(Međusobni odnos korisnika usluga i operatora)**

- (1) Međusobni odnos korisnika usluga i operatora uređuje se ugovorom.
- (2) Operator je dužan ponuditi zaključivanje ugovora svakom korisniku usluga koji je priključen na javnu infrastrukturu.
- (3) Ugovor iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži:
 - a) podatke o korisniku usluga i operatoru,
 - b) predmet ugovora,
 - c) prava i obaveze operatora,
 - d) prava i obaveze korisnika usluga,
 - e) način obračuna, fakturisanja i plaćanja cijene vodnih usluga,
 - f) obavezu upoznavanja korisnika usluga sa promjenom (povećanjem ili smanjenjem) cijene vodnih usluga,
 - g) trajanje ugovora,
 - h) način rješavanja sporova.
- (4) Ugovor o međusobnim odnosima korisnika usluga i operatora iz stava (1) ovog člana može sadržavati i druge elemente u skladu sa kategorijom korisnika usluga, odnosno oblikom organizovanja operatora.
- (5) Korisnik usluga plaća cijenu za pruženu vodnu uslugu operatoru u propisanom roku, od dana priključenja na javnu infrastrukturu, bez obzira da li je zaključen ugovor iz stava (3) ovog člana.
- (6) U pogledu zaključivanja i realizacije ugovornog odnosa između korisnika usluga i operatora primjenjuju se propisi o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini.
- (7) Operator je dužan da uspostavi i redovno ažurira evidenciju korisnika usluga, za svaku vrstu vodnih usluga.

POGLAVLJE III. - JAVNA INFRASTRUKTURA ZA PRUŽANJE VODNIH USLUGA

Član 15. **(Javna infrastruktura za pružanje vodnih usluga)**

- (1) Javna infrastruktura obuhvata imovinu (vodni objekti) koja je neophodna za pružanje vodnih usluga i to:
 - a) objekti za vodosnabdijevanje - akumulacije, vodozahvati (bunari, kaptaže i druge zahvatne građevine na vodnim tijelima), uređaji za kondicioniranje

- (prečišćavanje) vode, vodospreme, crpne stanice, glavni dovodni cjevovodi i vodoopskrbna mreža cjevovoda,
- b) objekti za odvodnju – kanali i cjevovodi za prikupljanje i odvodnju komunalnih otpadnih voda, crpne stanice, uređaji za prečišćavanje otpadnih voda, građevine i oprema za upravljanje otpadnim muljem nastalim u postupku prečišćavanja urbanih otpadnih voda, lagune, ispusti u okoliš i drugi pripadajući objekti uključujući sekundarnu mrežu kanala,
- c) zemljišne površine, zajedno sa svim onim što je sa zemljištem privremeno ili trajno spojeno, nalazi na površini ili ispod nje, te dobra u javnoj upotrebi koja služe za vodne usluge (uključiti pravo služnosti na zemljištu koje nije u javnom vlasništvu).
- (2) Javna infrastruktura iz stava (1) ovog člana, upisuje se u katastar komunalnih uređaja, zemljišne knjige, odnosno inventurne liste, knjigu stalnih sredstava, kao i elektronsku evidenciju o javnoj infrastrukturi koja se vodi kod osnivača operatora, odnosno operatora.
- (3) Osnivač operatora donosi odluku kojom se operatoru dodjeljuje na korištenje i upravljanje javna infrastruktura iz stava (1) ovog zakona.
- (4) Na osnovu odluke iz stava (3) ovog člana, osnivač operatora i operator ugovorom detaljnije uređuju pitanja koja se odnose na dodjelu javne infrastrukture iz stava (1) ovog člana.

Član 16.

(Vlasništvo, upravljanje, korištenje i održavanje javne infrastrukture za pružanje vodnih usluga)

- (1) Javna infrastruktura je javno dobro od interesa za Bosnu i Hercegovinu i Federaciju.
- (2) Javna infrastruktura iz stava (1) ovog člana je u vlasništvu osnivača operatora ili operatora i predstavlja njenu komunalnu infrastrukturu, ukoliko propisima u Bosni i Hercegovini nije drugačije uređeno.
- (3) Javna infrastruktura iz stava (1) ovog člana, danom stupanja na snagu ovog zakona, može imati status imovine:
- a) koja je upisana u poslovne knjige osnivača operatora (knjigovodstvo stalnih sredstava),
- b) koja je upisana u poslovne knjige operatora, ili trećih lica,
- c) koja nije upisana u poslovne knjige osnivača operatora, operatora, odnosno trećeg lica.
- (4) U slučaju iz stava (3) tačka a) ovog člana osnivač operatora može donijeti odluku da se javna infrastruktura prenese kod operatora.
- (5) U slučaju iz stava (3) tačka b) ovog člana osnivač operatora može donijeti odluku da se javna infrastruktura upiše u poslovne knjige operatora.
- (6) U slučaju iz stava (3) tačka c) ovog člana osnivač operatora u saradnji sa operatorom vrši popis javne infrastrukture i određuje da li se javna infrastruktura upisuje kod osnivača operatora ili operatora.
- (7) Popis javne infrastrukture iz stava (3) tačka c) ovog člana vrši se u roku od najviše deset godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

- (8) Operator je obavezan da uspostavi evidenciju o javnoj infrastrukturi iz stava (3) ovog člana, te evidentira sve promjene stanja u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji.
- (9) Javna infrastruktura iz člana 15. stav (3) ovog zakona ne može se opteretiti založnim pravom, ne može biti predmetom izvršenja, niti može ući u stečajnu masu u stečajnom postupku operatora, odnosno pravnog lica kojem se povjeravaju poslovi vodnih usluga.
- (10) U slučaju stečaja ili likvidacije operatora, javnom infrastrukturu iz stava (1) ovog člana upravlja i raspolaže osnivač operatora, koji odlučuje o načinu daljeg upravljanja javnom infrastrukturuom.

Član 17. (Mjesni sistem vodnih usluga)

- (1) Mjesni sistem vodnih usluga je sistem vodnih objekata za isporuku vodnih usluga za jedno ili više naselja, a koji nisu u sistemu vodnih usluga operatora.
- (2) Osnivač operatora je obavezan da u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, za sve mjesne sisteme vodnih usluga:
 - a) evidentira sve vodovodne sisteme kapaciteta većeg od 0,10 l/s, ili koji snabdijevaju više od 50 stanovnika i nisu pod kontrolom operatora, te utvrdi lice ili grupu lica koji upravljaju ovim sistemima (u daljem tekstu: upravitelj),
 - b) evidentira izgrađene sisteme odvodnje i ispuštanja urbanih otpadnih voda za sva naselja koji imaju do 2000 stanovnika a za koja nije određena pripadnost utvrđenim aglomeracijama, u kojima se odvodnja i tretman urbanih otpadnih voda vrši u skladu sa odlukom osnivača operatora o pružanju vodnih usluga,
 - c) pripremi katastar glavnih komponenti izvedenog stanja sistema iz stava (1) ovog člana i dostavi u Informacioni sistem voda (modul komunalna infrastruktura) nadležne agencije za vodno područje,
 - d) uputi zahtjev za vodnu dozvolu za evidentirani mjesni sistem vodnih usluga.
- (3) Osnivač operatora je obavezan da u roku od tri godine od dana izvršene evidencije iz stava (2) ovog člana, za sve mjesne sisteme vodnih usluga:
 - a) iz stava (1) ovog člana putem nadležne službe i inspekcije osnivača operatora, osigurava ispitivanje kvaliteta vode i broj potrebnih uzoraka u skladu sa propisima o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, te dostavu ovih podataka u Informacioni sistem voda,
 - b) za sisteme iz tačke a) ovog člana osigura mjerenje zahvaćene vode na izvorištu, odnosno utrošene količine vode na rezervoarima i kućnim priključcima, te pribavi vodne akte,
 - c) za sve sisteme iz stava (1) ovog člana, kod kojih se standardnom dezinfekcijom ne može postići potreban standard kvaliteta vode za piće, osigurati stalni nadzor nadležnog zavoda za zdravstvo i pripremiti plan rješavanja sigurnog vodosnabdijevanja i/ili uključivanje pod nadzor i upravljanje operatora.

Član 18.

(Finansiranje u javnu infrastrukturu za pružanje vodnih usluga)

- (1) Sredstva za finansiranje javne infrastrukture mogu se obezbijediti iz:
 - a) cijene vodnih usluga, do nivoa utvrđene priuštivosti cijene uz odobrenje osnivača operatora,
 - b) budžeta jedinice lokalne samouprave,
 - c) budžeta kantona,
 - d) budžeta Federacije,
 - e) kredita, donacija i drugih izvora.
- (2) Sredstva za finansiranje iz stava (1) ovog člana koriste se za:
 - a) pokrivanje troškova operativnog ili tekućeg održavanja, u smislu redovnih aktivnosti pružanja vodnih usluga, koji se pokrivaju iz dijela cijene koji se odnosi na redovne/operativne troškove,
 - b) pokrivanje troškova investicijskog održavanja, u smislu potrebne zamjene i rekonstrukcije dijelova javne infrastrukture, koji se pokrivaju iz dijela cijene vodnih usluga, a koji se odnosi na obračunati iznos amortizacije,
 - c) kapitalne investicije, kojima se povećava vrijednost javne infrastrukture, troškovi koji se pokrivaju iz budžeta jedinice lokalne samouprave, budžeta kantona ili FBiH, kao i kredita, donacija i drugih izvora, a mogu se djelimično pokrivati i iz dijela cijene vodnih usluga ukoliko se time ne ugrožava priuštivost vodnih usluga.
- (3) Sredstva iz vodnih naknada, kredita i donacija ne mogu se investirati u izgradnju sistema vodnih usluga čiji korisnici usluga ne plaćaju vodne naknade za zahvaćenu i ispuštenu (otpadnu) vodu u skladu sa propisima o vodama, odnosno kojima ne upravlja operator.
- (4) Izuzetno, troškovi iz stava (2) tačka b) ovog člana u roku do pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona mogu se finansirati sredstvima iz stava (1) tač. b) i c) ovog člana.
- (5) Osnivač operatora uz konsultaciju sa operatorom planira finansiranje u javnu infrastrukturu u skladu sa strateškim okvirom, strateškim i implementacionim dokumentima Bosne i Hercegovine, Federacije, kantona, odnosno jedinica lokalne samouprave.
- (6) Osnivač operatora koji kandiduje projekat iz oblasti vodnih usluga u Program javnih investicija Federacije, a radi omogućavanja sufinansiranja sredstvima iz stava (1) tačka d) ovog člana, odnosno zaduživanjem ili izdavanjem garancije Federacije osim uslova definisanih propisima o izradi programa javnih investicija, dužan je pribaviti pozitivno mišljenje stručnog tijela Federacije, u skladu sa Uredbom o Metodologiji utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga u Federaciji iz člana 20. stav (5) ovog zakona.
- (7) Osnivač koji kandiduje projekat iz oblasti vodnih usluga u Program javnih investicija kantona, a radi omogućavanja sufinansiranja sredstvima iz stava (1) tačka c) ovog člana, odnosno zaduživanjem ili izdavanjem garancije kantona osim uslova definisanih propisima o izradi programa javnih investicija, dužan je pribaviti pozitivno mišljenje stručnog tijela kantona, odnosno Federacije ukoliko isto nije

uspostavljeno na nivou kantona, u skladu sa Uredbom o Metodologiji utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga u Federaciji iz člana 20. stav (5) ovog zakona.

- (8) Ministarstvo i kantonalno ministarstvo nadležno za poslove vodoprivrede u postupku davanja pozitivnog mišljenja o usklađenosti projekta sa strateškim okvirom dužni su u skladu sa propisima o izradi programa javnih investicija, uzeti u obzir i mišljenje stručnog tijela kantona, odnosno stručnog tijela Federacije.

POGLAVLJE IV. – CIJENA VODNIH USLUGA

Član 19. (Načela utvrđivanja cijene vodnih usluga)

U postupku utvrđivanja cijene vodnih usluga operator primjenjuje slijedeća načela:

- a) **pokrivanja troškova**, na način da se cijena vodnih usluga uključi u pripadajuće troškove za svaku vrstu vodne usluge pojedinačno, uključujući i pripadajući dio zajedničkih troškova više različitih vrsta vodnih usluga,
- b) **priuštivosti (ekonomske prihvatljivosti)**, kada se procjenjuje najveći iznos računa za vodne usluge koju porodica sa potrošnjom vode od najviše 4 m³ po licu i sa prosječnim prihodima može mjesečno platiti, a da time ne ugrozi plaćanje osnovnih životnih troškova (za hranu, energiju, obrazovanje, medicinske usluge i dr.), u skladu sa Uredbom iz člana 20. stav (5) ovog zakona,
- c) **korisnik usluga plaća**, čime se obezbjeđuje da troškove nastale zahtjevom korisnika usluga snosi upravo ta grupa korisnika usluga, i čime se sprječava praksa unakrsnog subvencioniranja jedne kategorije korisnika usluga od strane druge kategorije korisnika usluga,
- d) **jednakosti**, koji podrazumijeva korištenje vodnih usluga i obračun cijene pod jednakim uslovima i bez diskriminacije za sve kategorije korisnika usluga,
- e) **zagađivač plaća**, kojim se nameće finansijska odgovornost lica čija je djelatnost uzrokovala štetu okolišu ili njemu prijeteću opasnost,
- f) **ekonomske i operativne efikasnosti**, koji podrazumijeva optimizaciju svih vrsta troškova pružanja vodnih usluga, uz poboljšanje naplate prihoda, redovno vršenje analize cijena vodnih usluga u okviru postupka izrade poslovnog plana i dugoročno postizanje potpunog povrata finansijskih troškova, a da se time ne naruši kvalitet vodnih usluga,
- g) **pravičnosti**, kojim se naglašava obaveza osnivača da obezbijedi sigurnu, čistu, dostupnu i ekonomski prihvatljivu vodu za piće i odvodnju urbane vode za svoje stanovništvo,
- h) **okolišne učinkovitosti**, koja obuhvata uvođenje instrumenata koji bi trebali neutralizirati ili smanjiti negativan uticaj na okoliš, a koji je nastao u toku gradnje ili eksploatacije sistema vodnih usluga.

Član 20. **(Cijena vodnih usluga)**

- (1) Cijena vodnih usluga utvrđuje se tako da se osigura pristup vodnim uslugama za sve stanovnike Federacije i osigura ekonomska održivost vodnih usluga.
- (2) Cijena vodnih usluga sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.
- (3) Fiksni dio cijene vodnih usluga predstavlja iznos koji plaća svaki korisnik usluga nezavisno od količine isporučenih vodnih usluga i izražava se u konvertibilnim markama. Fiksni dio cijene određuje se prema trošku svih vodomjera, te prema udjelu u troškovima amortizacije javne infrastrukture za pružanje vodnih usluga koji se pokriva iz ovog dijela cijene vodnih usluga.
- (4) Varijabilni dio cijene vodnih usluga proporcionalan je količini isporučene vode korisniku usluga i izražava se u konvertibilnim markama po m³.
- (5) Vlada Federacije BiH na prijedlog federalnog ministra nadležnog za poslove vodoprivrede donosi Uredbu o metodologiji utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga (u daljem tekstu: Uredba), kojim se utvrđuju elementi na način izračunavanja cijene vodnih usluga iz stava (2) ovog člana.
- (6) Osnivač operatora je dužan u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva operatora za utvrđivanje cijene vodnih usluga pokrenuti proceduru pribavljanja mišljenja od stručnog tijela kantona, odnosno Federacije u slučajevima iz člana 12. stav (2) ovog člana.
- (7) Vijeće osnivača operatora usvaja cijenu vodne usluge na prijedlog operatora u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje cijene vodnih usluga i dobivanja pozitivnog mišljenja stručnog tijela kantona, odnosno stručnog tijela Federacije u skladu sa Uredbom iz stava (5) ovog člana.
- (8) U slučaju da osnivač operatora ne usvoji predloženu cijenu vodnih usluga i na osnovu pozitivnog mišljenja stručnog tijela kantona, odnosno Federacije iz stava (6) ovog člana, iz budžeta osnivača operatora nadoknadit će se sredstava za provedbu svih aktivnosti investicijskog održavanja koje su navedene u usvojenom poslovnom planu i prema dostignutim indikatorima uspješnosti operatora za istu godinu.

Član 21. **(Cijena vodnih usluga prema kategoriji korisnika usluga)**

- (1) Cijena vodne usluge se određuje za svaku kategoriju korisnika usluga iz člana 8. stav (1) ovog zakona, tako da se cijena postepeno izjednačava za sve kategorije korisnika usluga, u roku od najviše pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Operator izrađuje plan za postepeno izjednačavanje cijena vodnih usluga za sve kategorije korisnika usluga iz člana 8. stav (1) ovog zakona.
- (3) Stručno tijelo iz člana 12. st. (3) i (4) ovog zakona daje prethodno mišljenje operatoru na prijedlog plana iz stava (2) ovog člana, a operator je dužan da osnivaču operatora predloži plan za postepeno izjednačavanje cijene vodnih usluga najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) Osnivač operatora odlukom usvaja plan iz stava (2) ovog člana za sve kategorije korisnika usluga.

Član 22.
(Troškovi pružanja vodnih usluga)

Troškovi na osnovu kojih se obračunava cijena pružanja vodnih usluga su:

- a) materijalni troškovi,
- b) troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih i drugih fizičkih lica,
- c) troškovi proizvodnih usluga, uključujući i troškove zakupa javne infrastrukture koji nisu uključeni u troškove amortizacije,
- d) amortizacija i troškovi rezervisanja,
- e) nematerijalni troškovi,
- f) finansijski rashodi (kursne razlike i kamate na kredite kojima se finansira sanacija, rekonstrukcija i izgradnja/nabavka javne infrastrukture).

Član 23.
(Odvojeno knjigovodstvo)

- (1) Operator je dužan da vodi poslovne knjige u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji u Federaciji.
- (2) Operator je dužan da troškove vodi prema obračunskoj jedinici najmanje za slijedeće vodne usluge:
 - a) vodosnabdijevanje,
 - b) prikupljanje i odvodnju urbanih otpadnih voda,
 - c) prečišćavanje i ispuštanje urbanih otpadnih voda u recipijent,
 - d) zajedničke poslove (mogu se dalje podijeliti na potroškovne centre, npr. uprava, pravni poslovi, računovodstvo i sl.).
- (3) Rok za uključivanje iznosa obračunate amortizacije na cjelokupnu javnu infrastrukturu u kalkulaciju cijene vodne usluge je deset godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) Izuzetno od stava (2) ovog člana, ukoliko operator pruža vodnu uslugu drugom operatoru dužan je da uspostavi posebnu obračunsku jedinicu za tu vodnu uslugu.
- (5) Ukoliko se operator, pored pružanja vodnih usluga bavi i pružanjem drugih komunalnih usluga, također je dužan da izvrši računovodstveno i knjigovodstveno pojedinačno razdvajanje svake od komunalnih djelatnosti i zajedničkih poslova, te da za svaku djelatnost vodi odvojeno knjigovodstvo. Druge komunalne usluge određuju se kao osnova za formiranje vlastitih troškovnih centara.

Član 24.
(Subvencionisanje cijene vodnih usluga)

- (1) Osnivač operatora u saradnji sa operatorom može donijeti odluku da djelimično ili u cjelosti subvencionira iznosa računa za određene kategorije korisnika usluga – fizička lica.
- (2) Osnivač operatora subvencionirani iznos računa iz stava (1) ovog člana finansira iz svog budžeta.

POGLAVLJE V. – UPOREDNA ANALIZA POSLOVANJA OPERATORA

Član 25.

(Svrha uporedne analize poslovanja operatora)

Svrha uporedne analize poslovanja operatora (u daljem tekstu: uporedna analiza) je da obezbijedi kontinuirano unapređenje poslovanja operatora poređenjem odabranih indikatora njihove uspješnosti, i donošenja boljih odluka o održivosti finansiranja u sektoru vodnih usluga, te obezbijedi dostupnost podataka o uspješnosti poslovanja operatora.

Član 26.

(Informacioni sistem za uporednu analizu poslovanja operatora)

- (1) Uporedna analiza poslovanja operatora provodi se putem Informacionog sistema za uporednu analizu.
- (2) Informacioni sistem iz stava (1) ovog člana je u funkciji kontinuiranog praćenja, poređenja i unapređenja poslovanja operatora, kroz proces prikupljanja podataka o poslovanju, formiranja baze podataka, analize učinka, planiranje i praćenje trendova učinka na periodičnom (tromjesečnom, polugodišnjem ili godišnjem) nivou.
- (3) Informacioni sistem iz stava (1) ovog člana uspostavlja se u Agenciji za vodno područje rijeke Save, Sarajevo i Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, Mostar (u daljem tekstu: Agencije).
- (4) Ministar donosi Pravilnik o uporednoj analizi poslovanja operatora i informacionom sistemu za analizu uporednog poslovanja operatora.
- (5) Pravilnik iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži: listu podataka koji se dostavljaju i pohranjuju u Informacioni sistem, način mjerenja ili izračuna i period na koji se podatak odnosi, kao i način prikupljanja i dostave podataka od operatora, koja će se po potrebi periodično ažurirati, listu indikatora uspješnosti poslovanja i način njihovog računanja, način izvještavanja o uspješnosti poslovanja, popis korisnika informacionog sistema, te format i sadržaj obrasca u kojem operator upisuje podatke u informacioni sistem.
- (6) Operator je obavezan kontinuirano unositi podatke u Informacioni sistem u skladu sa Pravilnikom iz st. (4) i (5) ovog člana.
- (7) Agencije iz stava (3) ovog člana putem Informacionog sistema održavaju bazu podataka o indikatorima uspješnosti poslovanja operatora, odnosno javnog komunalnog preduzeća, i objavljuje ih u skladu sa Pravilnikom iz stava (4) ovog člana.
- (8) Agencije iz stava (3) ovog člana najmanje jednom godišnje ili po zahtjevu Ministarstva izvjestiti o osnivačima operatora i operatorima koji ne unose podatke u Informacioni sistem iz stava (1) ovog člana.

POGLAVLJE VI. - NADZOR

Član 27. (Upravni i inspekcijski nadzor)

- (1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo, kantonalna ministarstva nadležna za poslove komunalnih djelatnosti, kao i jedinice lokalne samouprave u skladu sa svojim nadležnostima.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu njega vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove, kantonalne uprave za inspekcijske poslove i kantonalni inspekcijski organi uprave, kao i općinski inspektori nadležni za komunalne poslove i općinski vodni inspektori, u jedinicama lokalne samouprave.

Član 28. (Vršenje inspekcijskog nadzora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora, federalni vodni inspektor, osim ovlaštenja utvrđenih propisima o i inspekcijama i drugim propisima ima pravo i dužnost da utvrdi da li:
 - a) je osnivač donio odluku o pružanju vodnih usluga u skladu sa članom 7. stav (5) ovog zakona,
 - b) operator izvršava obaveze iz člana 9. ovog zakona.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora, kantonalni vodni inspektor, osim ovlaštenja utvrđenih propisima o i inspekcijama i drugim propisima ima pravo i dužnost da:
 - a) provjerava da li je osnivač uz odluku o pružanju vodnih usluga izradio opšte i tehničke uslove pružanja vodnih usluga u skladu sa članom 7. stav (6) ovog zakona,
 - b) operator izvršava obaveze iz člana 10. ovog zakona,
 - c) provjerava da li je osnivač odnosno operator izvršio upis neupisane javne infrastrukture i da li vodi elektronsku evidenciju iz člana 15. ovog zakona,
 - d) provjerava da li operator unosi podatke u Informacijski sistem u skladu sa Pravilnikom iz člana 26. st. (4) i (5) ovog zakona.
- (3) U vršenju inspekcijskog nadzora, općinski inspektor (za komunalne poslove i vodni), osim ovlaštenja utvrđenih propisima o inspekcijama i drugim propisima ima pravo i dužnost da:
 - a) provjerava da li korisnik usluga koristi vodne usluge u skladu sa članom 8. stav (2) ovog zakona,
 - b) provjerava da li operator unosi podatke o poslovanju u skladu sa članom 25. ovog zakona,

- c) nadzire da li se vodne usluge pružaju u skladu sa odlukom o pružanju vodnih usluga iz člana 7. ovog zakona.
- (4) Ukoliko nadležni inspektor u vršenju nadzora iz st. (1) do (3) ovog člana kod osnivača, operatora, odnosno korisnika usluga utvrdi ugrožavanje okoliša, ugrožavanje javne infrastrukture, kao i objekata i opreme koji su u funkciji pružanja vodnih usluga, ili utvrdi da se ugrožava snabdijevanje stanovništva vodom za piće, naložit će trenutnu obustavu takvog postupanja.
 - (5) Ukoliko nadležni inspektor u vršenju nadzora iz st. (1) do (3) ovog člana kod osnivača, operatora, odnosno korisnika usluga utvrdi nepravilnost zapisnikom će to konstatirati i rješenjem naložiti odgovornom licu u osnivaču operatora, operatoru, odnosno korisniku usluga da iste otkloni u roku od 15 dana od dana utvrđene nepravilnosti.
 - (6) Osnivač operatora, operator i korisnici usluga dužni su inspektorima iz st. (1) do (3) ovog člana u provođenju njihovih ovlaštenja omogućiti nesmetano obavljanje nadzora, pristup do prostorija, objekata, zemljišta, opreme i uređaja, dati lične podatke i pružiti druga potrebna obavještenja o predmetima nadzora.
 - (7) Inspektorima iz st. (1) do (3) ovog člana u vršenju inspekcijskog nadzora u skladu sa nadležnostima pomažu komunalni redari i policija.
 - (8) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektori iz st. (1) do (3) ovog člana mogu naložiti hitne mjere za otklanjanje nepravilnosti, a u cilju ponovnog uspostavljanja redovnog pružanja vodnih usluga.
 - (9) Protiv rješenja inspektora iz člana 27. ovog zakona i st. (1) do (3) ovog člana može se izjaviti žalba u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema rješenja.
 - (10) Žalba iz stava (9) ovog člana podnosi se Federalnom ministarstvu.
 - (11) Drugostepeni organ mora donijeti rješenje po žalbi u roku od 30 (trideset) dana. Rješenje po žalbi je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
 - (12) Žalba iz stava 11. ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

POGLAVLJE VII. – KAZNE NE ODREDBE

Član 29.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se korisnik usluga – fizičko lice ili obrtnik koje koristi vodne usluge suprotno odredbama člana 8. stav (2) tačka a) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se korisnik usluga – fizičko lice ili obrtnik koji ne omogući slobodan i neometan pristup mjernom mjestu i javnoj infrastrukturi (član 8. stav (2) tačka c)).
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se korisnik usluga – fizičko lice ili obrtnik koji ne omogući operatoru pregled instalacija za vodosnabdijevanje zaključno do mjernog mjesta/vodomjera (član 8. stav (2) tačka d)).
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se korisnik usluga – fizičko lice ili obrtnik koji se ne pridržava odluke operatora o redukciji u vodonsabdijevanju (član 8. stav (2) tačka e)).
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se korisnik usluga – fizičko lice ili obrtnik koji ne dopusti operatoru slobodan pristup radi izvođenja

radova na izgradnji, rekonstrukciji ili održavanju javne infrastrukture, bez obzira da li je vlasnik, posjednik, odnosno korisnik zemljišta na kojem se provode radovi (član 8. stav (2) tačka f)).

- (6) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se nezakonito priključeno fizičko lice ili obrtnik u sistem vodnih usluga.

Član 30.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 6.000 KM kaznit će se korisnik usluga – pravno lice koje koristi vodne usluge suprotno odredbama člana 8. stav (2) tačka a) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 6.000,00 KM kaznit će se korisnik usluga – pravno lice koji ne omogući slobodan i neometan pristup mjernom mjestu i javnoj infrastrukturi (član 8. stav (2) tačka c)).
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 6.000,00 KM kaznit će se korisnik usluga – pravno lice koji ne omogući operatoru pregled instalacija za vodosnabdijevanje zaključno do mjernog mjesta/vodomjera (član 8. stav (2) tačka d)).
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 6.000,00 KM kaznit će se korisnik usluga – pravno lice koji se ne pridržava odluke operatora o redukciji u vodosnabdijevanju (član 8. stav (2) tačka e)).
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 6.000,00 KM kaznit će se korisnik usluga – pravno lice koji ne dopusti operatoru slobodan pristup radi izvođenja radova na izgradnji, rekonstrukciji ili održavanju javne infrastrukture, bez obzira da li je vlasnik, posjednik, odnosno korisnik zemljišta na kojem se provode radovi (član 8. stav (2) tačka f)).
- (6) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 6.000,00 KM kaznit će se nezakonito priključeno pravno lice u sistem vodnih usluga.
- (7) Za prekršaje iz st. (1) do (6) ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 31.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se operator ukoliko ne primjenjuje odluku o pružanju vodnih usluga iz člana 7. stav (2) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se operator koji korisniku usluga uvede mjere ograničenja, odnosno obustave suprotno opštim i tehničkim uslovima iz člana 7. stav (4) ovog zakona.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se operator koji ne vrši ispitivanje zdravstvene ispravnosti vode za piće (član 9. stav (1)).
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 3.000 KM kaznit će se operator koji korisniku ne izda račun u skladu sa 9. stav (1) tačka d) ovog zakona.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se operator ukoliko ne postupi u skladu sa članom 10. stav (5) ovog zakona.

- (6) Novčanom u iznosu od 1.500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će operator koji korisniku usluga ne ponudi zaključivanje ugovora iz člana 14. stav (2) ovog zakona.
- (7) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se operator ukoliko ne izvrši popis javne infrastrukture, kao i upis javne infrastrukture iz člana 15., a u vezi sa članom 16. st. (4) do (8) ovog zakona.
- (8) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 3.000,00 kaznit će se operator koji ne uspostavi evidenciju o javnoj infrastrukturi i ne evidentira sve promjene stanja u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji (član 16. stav (11)).
- (9) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se i odgovorno lice u operatoru za prekršaj iz st. (1) do (7) ovog člana.

POGLAVLJE VIII. – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 32. (Podzakonski akti)

- (1) Vlada Federacije BiH u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi Uredbu o metodologiji utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga (član 20. stav (5)).
- (2) Ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi Pravilnik o analizi poslovanja operatora i informacionom sistemu za analizu poslovanja operatora (član 25. stav (4)).

Član 33. (Uspostavljanje Stručnog tijela za vodne usluge Federacije)

Vlada Federacije BiH imenovat će Stručno tijelo Federacije BiH najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 34. (Imenovanje stručnog tijela za vodne usluge kantona)

Vlada kantona imenovat će Stručno tijelo kantona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 35. (Drugi akti)

- (1) Osnivač operatora će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiti usklađivanje odluke o pružanju vodnih usluga, odnosno povjeravanju poslova vodnih usluga iz člana 11. ovog zakona.
- (2) Operator će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti odredbe ugovora iz člana 14. stav (3) ovog zakona i dostaviti korisniku usluga na potpis, radi zaključivanja istog.

- (3) Operator će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti akte o računovodstvu, uključujući i elemente koji se odnose na utvrđivanje cijene vodnih usluga.
- (4) Operator će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Uredbe iz člana 20. stav (5) ovog zakona sačiniti plan za postepeno izjednačavanje cijene vodnih usluga.
- (5) Kantonalno ministarstvo nadležno za poslove komunalnih djelatnosti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona u saradnji sa osnivačem izvršit će analizu postojećih cijena vodnih usluga te provjeriti da li iste osiguravaju pokrivenost svih troškova pružanja vodnih usluga.
- (6) Kantonalno ministarstvo nadležno za poslove komunalnih djelatnosti će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova vodnih usluga iz člana 9. stav 3. ovog zakona.

Član 36.

(Popis i procjena vrijednosti javne infrastrukture za pružanje vodnih usluga)

- (1) Osnivač operatora u saradnji sa operatorom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu izvršit će popis javne infrastrukture u skladu sa člana 15. stav (2) i člana 16. stav (8) ovog zakona.
- (2) Operator u saradnji sa osnivačem operatora vrši procjenu vrijednosti javne infrastrukture kojom upravljaju sa stanjem na dan stupanja na snagu ovog zakona, a izrađuju ga najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 37.

(Popis i postupanje sa mjesnim sistemom vodnih usluga)

- (1) Osnivač operatora u roku od godinu dana od dana stupanju na snagu ovog zakona izvršit će popis mjesnih sistema vodnih usluga.
- (2) Nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana, osnivač operatora će u naknadnom roku od još godinu dana donijeti plan rješavanja vodosnabdijevanja, prikupljanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda, u skladu sa popisom iz stava (1) ovog člana.

Član 38.

(Postepeno izjednačavanje cijene vodne usluge)

Cijena vodne usluge po jedinici mjere postepeno će se izjednačavati za sve korisnike usluga, u skladu sa odredbama ovog zakona, u periodu od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE
PREDNACRTA ZAKONA O VODNIM USLUGAMA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNOPRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA O VODNIM USLUGAMA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o vodnim uslugama u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon) sadržan je u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, u Poglavlju III. Podjela nadležnosti između federalne i kantonalne vlasti, čl. 2. i 3. prema kojim federalna vlast i kantoni nadležni su između ostalog i za c) politiku zaštite čovjekove okoline i h) korišćenje prirodnih bogatstava.

U skladu sa potrebama, nadležnosti iz člana III. 2. mogu biti ostvarene zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi. U vršenju ovih nadležnosti, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije, u skladu sa ovim ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast će postupiti uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju. Federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču svake od ovih nadležnosti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA I OBJAŠNENJE ODABRANE POLITIKE

1. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Polazeći od činjenice da Ujedinjeni narodi pristup vodi za piće i kanalizaciji priznaju kao ljudska prava, svaka država treba osigurati adekvatan zakonski okvir koji će stanovništvu omogućiti pravedno ostvarivanje tih prava.

Reforma sektora voda zahtijeva usklađen regulatorni okvir, funkcionalan institucionalni okvir (putem reorganizacije postojećih ili uspostave novih struktura), kao i kontrolisane finansijske tokove. Obzirom na kompleksnost procesa predstojeće reforme, nadležna ministarstva za oblast vodoprivrede kao i druge nadležne institucije svi u skladu sa svojim nadležnostima učestvuju u ovoj reformi.

Sistem upravljanja komunalnim uslugama snabdijevanja pitkom vodom, sakupljanja, odvodnje i tretmana/pročišćavanja urbanih otpadnih voda naselja i gradova (vodne usluge), suočava se sa problemima i izazovima uslovljenim procesima transpozicije i implementacije direktiva EU. Sistem vodnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) dijeli izazove ovog procesa, naročito u pogledu nedovoljne zakonske regulative.

Tradicionalno vodosnabdijevanje i odvodnja otpadnih voda spadaju u sektor pružanja javnih službi. Ustav FBiH pitanje javnih službi propisuje i kao **isključivu** nadležnost kantona, pri čemu je važno istaći da su kantoni u tom smislu *lex specialis* zakonima o komunalnim uslugama, vodne usluge uredili kao jedan segment komunalnih usluga, kao jedne od „javnih službi“.

Nadalje, društveni značaj vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda u FBiH (vodne usluge) iste pozicionira kroz ustavno normiranje u oblasti zaštite okoliša, upravljanja prirodnim bogatstvima i zaštite i ostvarenja osnovnih ljudskih prava garantovanih ustavom i prihvaćenim odredbama međunarodnog prava (pravo na zdrav život i okoliš) i kao zajedničku nadležnost FBiH i kantona. Takođe, u EU Aquis ova obalst spada u poglavlje 27. – Okoliš.

Preuzete obaveze međunarodnog prava i integracijski procesi nameću reformske procese uključujući i usklađivanje i unapređenje sistema vodosnabdijevanja, prečišćavanja i odvodnje otpadnih voda.

Zakonodavno-pravni okvir u oblasti vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda je izuzetno fragmentiran kroz sve nivoe administrativnog uređenja u FBiH. Prema odredbama člana 2. tačka c) i i) poglavlja III. Ustava FBiH – Politika zaštite čovjekove okoline i Korišćenje prirodnih bogatstava – spada u zajedničke nadležnosti federalne i kantonalnih vlasti.

Oblast upravljanja vodama je ustavnim odredbama svrstana u zajedničke nadležnosti FBiH i kantona što na ovom nivou normativnog uređenja svoj materijalni iskaz ostvaruje kroz Zakona o vodama FBiH i kantonalne zakone o vodama. Međutim, ovim zakonom je zaštita voda (kao dijela okoliša) normirana/riješena za sve objekte i aktivnosti koji se grade/vrše u prostoru izdavanjem vodnih saglasnosti/dozvola, dok se istovremeno ovi zakoni ne bave pitanjima načina provođenja i organizacije ovih vodnih usluga od strane operatera sistema.

Vodne usluge vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda su prepoznate kao komunalne djelatnosti/usluge. Izričita ustavna nadležnost pripada kantonima u FBiH u skladu sa odredbom iz poglavlja III., **član 4. Ustava Federacije BiH - e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi**, koji su ovu nadležnost koristili za uređenje oblasti komunalnih djelatnosti. U skladu sa ovim se može konstatovati da prema Ustavu FBiH ni sami kantoni, nemaju taksativno propisanu isključivu nadležnost za komunalne djelatnosti, uzevši u obzir činjenicu da je pojam „javnih službi“, neprecizno definisan i može se praktično različito tumačiti. Kantonalni zakoni o komunalnim djelatnostima nemaju nikakvu poveznicu sa federalnim i kantonalnim zakonima o vodama, i komunalnu djelatnost vodosnabdijevanja, odnosno odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda tretiraju isključivo kao jednu od komunalnih djelatnosti, ne uzlazeći u naprijed navedene ustavne i zakonske specifičnosti ove djelatnosti. Kantonalni zakoni o komunalnim djelatnostima uopćeno regulišu sve komunalne djelatnosti, ne izdvajajući niti jednu posebno, pa ni komunalnu djelatnost vodosnabdijevanja/odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda, pri čemu upućujućom pravnom normom nadležnosti za vodosnabdijevanje, odvodnju i prečišćavanje urbanih otpadnih voda dodijelile JLS, koje su u najvećem broju i osnivači „operatera“ ovih sistema.

U ovom smislu i odredbe Zakona o principima lokalne samouprave doprinose dodatnoj zakonskoj fragmentiranosti u predmetnoj oblasti FBiH kojim je u članu 8. propisano: „da u vlastite nadležnosti jedinica lokalne samouprave spadaju “utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline, te upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture za vodosnabdijevanje, odvođenje i preradu otpadnih voda“.

Propisi FBiH koji na određeni način u većem ili manjem obimu su povezani sa pružanjem vodnih usluga su (odnosno komunalne djelatnosti vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanje urbanih otpadnih voda su):

- **Zakon o vodama** („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06) - ali samo u domenu propisivanja uslova za zahvatanje voda i za zaštitu voda od zagađenja za sve objekte i aktivnosti u prostoru (do i od vodne usluge), dok je istovremeno zahvatanje vode za potrebe snabdijevanja vodom za piće izuzeto od restrikcija,
- **Zakon o zaštiti okoliša** („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21) – u pogledu pojmova: **"okoliš"**, **"zagađenje"**, **"operater"**, **"šteta u okolišu"**, **"osnovni izvještaj"**, **"vodni akt"**, , i dr. načelo održivog razvoja, zaštita voda (čl.14.), strateška procjena uticaja na okoliš (čl. 48.), zahtjev za izdavanje okolinske dozvole (čl. 86.), izdavanje okolinske dozvole (čl. 89.), postupak prestanka rada (čl. 109.), odgovornost za djelatnosti opasne po okoliš (čl. 116.), nadležnost za praćenje stanja okoliša (čl. 128.), obim praćenja stanja okoliša (čl. 129.),
- **Zakon o principima lokalne samouprave** („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09), samoupravni djelokrug jedinice lokalne samouprave – upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne infrastrukture, vodosnabdijevanje, odvođenje i prerada otpadnih voda (čl. 8.),
- **Zakon o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini** ("Službeni glasnik BiH", br. 25/06 i 88/15) - nema FBiH propisa o zaštiti potrošača FBiH,
- **Kantonalni zakoni o komunalnim djelatnostima**

Razmatranje pravne regulative za ovu oblast navodi na zaključak u pogledu institucionalnog okvira sa dva aspekta. Prvi, koji upućuje na odsustvo provođenja uloga i odgovornosti, i drugi koji ukazuje na odsustvo pravnih instituta i izgrađenosti institucija u skladu sa zahtjevima i trendovima razvoja vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda.

Pored navedenih postoje i drugi propisi koji imaju uticaj na regulativu vodnih usluga u FBiH.

U pogledu odluka koje se odnose na nivou JLS, neke od najznačajnijih su:

- **Odluke o osnivanju – organizovanju javnih komunalnih preduzeća u oblasti vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda**
- **Odluke o obavljanju komunalnih djelatnosti, vodosnabdijevanja odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda;**
- **Odluke o načinu formiranja cijena komunalnih usluga, kojim se regulipe način formiranja cijena komunalnih usluga i individualne komunalne potrošnje;**
- **Odluke o odvođenju otpadnih voda**

Može se generalno zaključiti da oblast usluga vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda kroz propise različitih nivoa vlasti u FBiH nije dovoljno obrađena, odnosno da ova oblast nije precizno i detaljno definisana, posebno u pogledu određivanja održive cijene ovih usluga.

Sa aspekta usklađivanja sa EU zakonodavstvom, osnovni dokument kojim se dugoročno određuje vodna politika na području EU je Okvirna direktiva o vodama EU (2000/60/EZ), usmjerena prvenstveno na propisivanje uslova za zaštitu voda. Pored okvirne Direktive o vodama za oblast vodnih usluga postoje i nova Direktiva o vodi za piće (2020/2184) i Direktiva o urbanim otpadnim vodama (91/271/EZ), te izmjena i dopunjena Direktivom (98/15/EEZ), Uredbom EZ (1882/2003).

Oblast voda je jedna od oblasti koja je sveobuhvatno regulisana u zakonodavstvu EU. Proces značajnijeg usklađivanja u FBiH je započet usvajanjem Zakona o vodama FBiH (2006), i podzakonskim aktima donesenim po osnovu tog zakona. Manje dodatno usklađivanje je određenim dijelom obuhvaćeno kroz proceduru usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH koji od početka 2018. godine u parlamentarnoj proceduri i koji je nakon imenovanja novog saziva Vlade FBiH u aprilu 2023. godine povuče iz parlamentarne procedure.

Može se konstatovati da je proces usklađivanja zakonodavstva u oblasti vodnih usluga u odnosu na pomenuto EU zakonodavstvo trenutno u zastoju. Najrelevantnije odredbe EU Direktiva u pogledu usklađivanja i odgovora na probleme u ovom sektoru na nivou FBiH se odnose na segmente vezane za pokrivanje troškova od strane korisnika usluga i zagađivača, pravičnosti, ekonomske učinkovitosti, solidarnosti i jednakosti, ekološke efikasnosti i niza drugih standarda i normi u ovoj oblasti.

U međuvremenu je u cilju provedbe reforme sektora vodnih usluga Odlukom Vlade FBiH usvojen i Program za unapređenje vodnih usluga u FBiH i korištenje najavljene finansijske i tehničke podrške (institucionalna podrška) („Službene novine Federacije BiH“, broj 14/22). U sklopu ovog programa planirana je izrada Prednacrta Zakona o vodnim uslugama, a u skladu sa zakonskim/ustavnim nadležnostima za taj okvir.

Program potvrđuje nedostatke i nedovoljnu normiranost predmetne oblasti dok je nedostatak Metodologije za utvrđivanje cijene vodnih usluga **odsustvo zakonske obaveze primjene iste**, koja u ovim trenucima svoju primjenu djelimično ostvaruje kroz JLS koje su dio Projekta općinskog okolišnog upravljanja (MEG) koji zajednički finansiraju Vlada Švicarske, Švedske i Vlada Češke Republike kao i EU kroz svoj IPA II fond, a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH) u saradnji sa partnerskim institucijama u oba entiteta u BiH.

Sa aspekta normiranja institucionalnog okvira isti također dijeli status defragmentiranosti u ostvarenju pojedinih segmenata nadležnog postupanja u ovoj oblasti.

Na nivou FBiH tri ministarstva samo djelimično ostvaruju vezane nadležnosti za sektor vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda, i to prvenstveno za zahvatanja, odnosno zaštitu voda, bez involviranja u konkretne aktivnosti provođenja ovih usluga.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva zajedno sa agencijama za vodna područja nadležnim za oblast upravljanja vodama u cilju zaštite vodnih resursa rad na izradi planova upravljanja vodama, dozvolama za sve objekte i aktivnosti u prostoru, kao i prikupljanju vodnih naknada za zahvatanje i za zaštitu voda, svako u skladu sa svojim nadležnostima. U okviru ovih aktivnosti se podržava izgradnja javne infrastrukture kroz budžete kantona i Fonda za zaštitu okoliša. Federalno ministarstvo okoliša i turizma propisuje uslove za ispuštanje tehnoloških i dr. otpadnih otpadnih voda u okoliš i sisteme kanalizacije.

Federalno ministarstvo finansija nadležno je za provođenje politike prikupljanja i naplate vodnih naknada, te sufinansiranje infrastrukturnih projekata iz Budžeta kroz Program javnih investicija FBiH.

Stručne poslove i zadatke koje se odnose na upravljanje vodama na nivou FBiH obavljaju Agencija za vodno područje rijeke Save, Agencija za vodno područje Jadranskog mora Mostar i Federalni hidrometeorološki zavod Sarajevo. Federalni i kantonalni instituti za javno zdravstvo su nadležni za praćenje, proučavanje i ocjenu zdravstvene ispravnosti i kvaliteta vode za piće. Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo uspostavila je kontrolnu laboratoriju FBiH za sve otpadne vode (teret zagađenja-EBS).

Institucionalna nadležnost na nivou FBiH se također ostvaruje i na nivou kantona putem nadležnosti dva kantonalna ministarstva u oblasti okoliša. Oblast voda na nivou kantona je u nadležnosti ministarstva zaduženih za vodoprivredu, dok je nadležnost komunalnih djelatnosti stavljena u ministarstvima za oblast zaštite okoliša.

U operativnom smislu usluge pružaju operatori čiji su osnivači uglavnom JLS, odnosno specifično kanton (Kanton Sarajevo). Analiza je pokazala da na nivou (osim nivou kantona) FBiH trenutno ne postoji ministarstvo kojem je taksativno definisana nadležnost za ovu djelatnost, odnosno da niti jedno od postojećih ministarstava nije nadležno da prati pružanje vodnih usluga i da evaluira rad operatora.

1. OBRAZLOŽENJE POJEDINAČNIH ODREDBA ZAKONA

POGLAVLJE I. – OSNOVNE ODREDBE – čl. 1.- 5.

Ovo poglavlje sadrži standardne odredbe koje se odnose na predmet zakona, cilj, značenje pojedinih pojmova, te definisanje općeg interesa i načela pružanja vodnih usluga.

Definisanjem najznačajnijih pojmova koji se koriste u ovom Zakonu predstavlja početni korak u usklađivanju sa EU legislativom o vodnim uslugama.

Načela na kojima počiva pružanje vodnih usluga trebaju kroz praktičnu primjenu da obezbijede da su one dostupne svim korisnicima usluga, da se kontinuirano razvijaju i planiraju nove investicije u javnu infrastrukturu za pružanje vodnih usluga (javna infrastruktura), obezbjeđenje transparentnosti poslovanja operatora sve uz zaštitu korisnika usluga.

Obezbiđenje zdravstveno ispravne vode za piće za sve stanovnike BiH, pravna lica i druge subjekte i adekvatno pružanje vodnih usluga su od općeg interesa za FBiH.

POGLAVLJE II. – VODNE USLUGE ČI. 6. – 14.

U cilju usklađivanja sa EU legislativnom o vodnim uslugama definisane su vrste vodnih usluga uz određeno prilagođavanje uslovima funkcionisanja sistema vodnih usluga u FBiH, u okviru kojeg odvođenje oborinskih voda ne spada u vodne usluge i tretira se u skladu sa kantonalnim zakonima o komunalnim djelatnostima.

Trenutno stanje koje se odnosi na funkcionisanje JLS, odnosno kantona i operatora je na vrlo nezavidnom nivou.

Naime, sa jedne strane je uočeno prekomjerno zapošljavanje u operatorima, a ujedno i nedostatak stručnih i iskusnih kadrova što doprinosi lošem poslovanju. Uočava se odsustvo kvaliteta kadrova u planiranju investiranja i poveznica sa održivosti izgrađenih sistema.

Može se potvrditi da sistemi vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda zahtijevaju efikasne i kvalifikovane kadrove.

Pored toga dodatni problemi koji negativno utiču na ograničeni institucionalni kapacitet u oblasti vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanja urbanih otpadnih voda su:

- nejasna pravila regulisanja odnosa između osnivača operatora i operatora,
- nejasna pravila regulisanja odnosa između operatora i korisnika vodnih usluga,
- izražena politizacija u regulisanju poslovanja i rada operatora kroz cijenu vodnih usluga,
- nepotpuno određena pravila finansijskog i operativnog poslovanja operatora,
- nedostatak planiranja u poslovanju i investiranju, a što je često uzrokovano političkim uticajem bez uvažavanja stvarnih potreba,
- odsustvo adekvatnih nadzornih i stručno-savjetodavnih funkcija,
- nedovoljna kadrovska osposobljenost na nivou pojedinih operatora i JLS kao osnivača operatora, uz značajan uticaj politike na kadrovska i tarifna rješenja.

Odgovori na uočene probleme u ovom segmentu se također mogu pronaći u poboljšanju normativnog okvira koji prevashodno treba da konkretnije normira prvenstveno **pitanje depolitizacije u poslovanju i radu operatora i posebno odluka o cijeni vodnih usluga**, te odnose između osnivača i operatora, operatora i korisnika usluga, unapređena pravila finansijskog i operativnog poslovanja, planove djelovanja, i u konačnici pravila kadrovske osnaživanja.

Odluke o vodosnabdijevanju i odvodnji urbanih otpadnih voda su skoro na teritoriji cijele FBiH su zastrajele i JLS/kanton, kao i operatori ne rade zajednički na njihovoj dosljednoj primjeni, ne unapređuju se i ne rješavaju ključna pitanja kako za funkcinisanje sistema, tako i za obezbijedenje kvalitetne vode za piće sve građane i druge korisnike usluga.

Finansijska sredstva koja se po različitim osnovama prikupljaju u budžetima osnivača operatora, odnosno poslovanja operatora u potpunosti se ne koriste.

Iz navedenih razloga ovim poglavljem se definiše okvir koji treba da omogućí unapređenje odnosa između osnivača operatora i operatora i obratno, odnosa prema korisnicima usluga, vodeći računa o kontinuiranom praćenju i unapređenju opštih i tehničkih uslova za pružanje vodnih usluga.

Također, ovim zakonom se definišu i slučajevi u kojima JLS može poslove pružanja vodnih usluga povjeriti drugim operatorima.

Zakonom se definiše uspostavljanje stručnih tijela na nivou Federacije, odnosno kantona kao neovisnih tijela, koji su nadležni za nivo Federacije u taksativno određenim slučajevima, a na nivou kantona imat će primarnu funkciju razmatranja ispunjavanja uslova operatora za prethodnu verifikaciju/ocjenu ispunjenosti zahtjeva za izmjenom cijene vodnih usluga u skladu sa ovom podzakonskim aktom, koji donosi Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva kojim se propisuje metodologija utvrđivanja cijene vodnih usluga.

POGLAVLJE III. – JAVNA INFRASTRUKTURA ZA PRUŽANJE VODNIH USLUGA ČI. 15. do 18.

U pogledu javne infrastrukture, odnosno stalnih sredstava za pružanje vodnih usluga u FBiH može se konstatovati da je stanje uglavnom neuređeno i da odnosi između osnivača operatora i operatora u ovom pogledu nisu jasno definisani, a javna infrastruktura popisana, niti se u potpunosti zna stanje na terenu,

Praktično nedostaje potpuna evidencija o javnoj infrastrukturi, uknjižbe su nepotpune poslovnim knjigama operatora ili osnivača operatora ili nepostojanja njihovog registra. U prosjeku je tek polovina javne infrastrukture evidentirano i registrovano. Ovaj problem utiče kako na finansijske efekte poslovanja i mogućnost investicionog održavanja sistema i smanjenja gubitaka, uz činjenicu da se niti obračunava amortizacija na dio ili cjelokupnu javnu infrastrukturu, niti se u cjelosti uključuje u cijenu ovih usluga, što u konačnici utiče na ukupno stanje održivosti ovih sistema.

Sve navedeno utiče na unapređenje stanja javne infrastrukture i adekvatno planiranje finansijskih sredstava koja bi se namjenski koristila za održavanje postojeće i izgradnju nove javne infrastrukture.

Praktična primjena odredbi ovog poglavlja treba da doprinesu i rješavanju pitanja mjesnih sistema vodnih usluga. Uobičajeni pokazatelji opće ocjene zdravstvenog stanja stanovništva su procenat stanovništva priključen na kontrolisane sisteme javnog vodosnabdijevanja. Pristup javnim vodnim uslugama u BiH je relativno dobar prema regionalnim i svjetskim standardima, dok su gubici vode veoma visoki i urbane otpadne vode se uglavnom ne prečišćavaju, već se ispuštaju neposredno u površinske vode i okoliš. Prema trenutnim podacima¹ 75% stanovništva BiH ima pristup pitkoj vodi putem javnih vodovodnih sistema, preko 97% (procjena) sa lokalnim-mjesnim i seoskim sistemima, 46% spojeni su na javne sisteme odvodnje, a oko 15% populacije povezano je na postrojenja za pročišćavanje urbanih otpadnih voda. Bolesti prenosive hranom i vodom (oboljeli na 100.000 stanovnika) su na nivou od 198 godišnje, što predstavlja jedan od pokazatelja, zavisno gdje su ovi rezultati dobiveni na javnim kontroliranim ili nekontroliranim sistemima (lokalni vodovodi).

Regulatorna fragmentiranost u oblasti pružanja vodnih usluga u FBiH doprinosi dodatnoj zakonskoj fragmentiranosti u predmetnoj oblasti što se ogleda i iz Zakona o principima lokalne samouprave kojim je u članu 8. propisano: „da u vlastite nadležnosti jedinica lokalne samouprave spadaju “utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline, te upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne javne infrastrukture za vodosnabdijevanje, odvođenje i preradu otpadnih voda.

Zakonom se u okviru ovog poglavlja postavlja okvir za finansiranje sektora vodnih usluga na način da se kao mogući izvori finansiranja definišu budžeti svih nivoa vlasti u FBiH, te krediti, donacije i drugi izvori uključujući i sredstva međunarodnih institucija. Također, definiše se i namjena finansijskih sredstava koja se ulažu u javnu infrastrukturu, kroz operativno ili tekuće održavanje, pokrivanja troškova investicionog održavanja, te kapitalnih investicija kojim se povećava vrijednost javne infrastrukture.

Finansiranje treba da bude plansko i u skladu sa drugim propisima kao npr. Programom javnih investicija, o razvojnom planiranju kroz planiranje sredstava u budžetu i sl.

POGLAVLJE IV. – CIJENA VODNIH USLUGA čl. 19. - 24.

Ovim poglavljem se utvrđuju načela utvrđivanja cijene vodnih usluga, kao osnovnih parametara, struktura u cijene vodne usluge, određivanje cijene vodnih usluga prema kategoriji korisnika vodnih usluga, struktura troškova pružanja vodnih usluga, te okvir za vođenje odvojenog knjigovodstva.

Okvir za utvrđivanje cijene vodnih usluga treba da osigura ispunjenje ciljeva, koji se odnose na obezbjeđenje prištivog ukupnog iznosa mjesečnog računa za prosječno kućanstvo, neprekidno pružanje vodnih usluga uz odgovarajući kvalitet vode za piće, unapređenje javne infrastrukture i stvaranje uslova za investiranje i uredno vraćanje kredita za investicije u istu, kao i ispunjavanje i zadovoljavanje osnovnih načela sve uz zaštitu korisnika vodnih usluga od moguće zloupotrebe monopolnog ili dominantnog položaja operatora.

U ovom poglavlju se definiše i subvencionisanje cijene vodne usluge. Smisao subvencioniranja je da se socijalno ugroženim kategorijama stanovništva finansira dio cijene vodnih usluga, kako bi se ispoštovala načela cijena vodnih usluga.

POGLAVLJE V. – UPOREDNA ANALIZA POSLOVANJA OPERATORA čl. 25. - 26.

U skladu sa zahtjevima integracije Bosne i Hercegovine, definiše se sistem uporedne analiza poslovanja operatora (*Benchmarking*).

Benchmarking za operatora ima za cilj poticanje efikasnijeg rada, nadzora nad rezultatima mjera za unapređenje, provođenje programa finansiranja zasnovanog na postignutim rezultatima. *Benchmarking* je od velikog značaja za funkcionisanje budućih regulatornih tijela, kao i za donošenje odluka o upravljanju na nivou osnivača operatora i operatora.

Zakonom je previđeno da se Infromacioni sistem za uporednu analizu poslovanja operatora uspostavlja u Agenciji za vodno područje rijeke Save, Sarajevo i Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, Mostar.

Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi Pravilnik o uporednoj analizi i Informacionom sistemu za analizu uporednog poslovanja operatora.

POGLAVLJE VI. – NADZOR ČI. 27. – 28.

U ovom poglavlju preciziraju se institucije nadležne za upravni i inspekcijski nadzor, te utvrdio okvir postupanja nadležnih inspekcija na svim nivoima vlasti u Federaciji.

Prilikom definisanja ovih odredbi uzete su obzir propisi o inspekcijama, upravnom postupku, upravnim sporovima i načinu funkcionisanja organa uprave u Federaciji.

POGLAVLJE VII. – KAZNENE ODREDBE ČI. 29. – 31.

Ovim poglavljem se utvrđuje raspon novčanih kazni za fizička lica, operatore i odgovorne osobe u operatoru za neizvršavanje odredaba ovog zakona.

Raspon predviđenih novčanih kazni utvrđen je u skladu sa propisima o prekršajima u Federaciji.

POGLAVLJE VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE ČI. 32. – 39.

U ovom poglavlju definišu se rekovi za donošenje podzakonskih akata, uspostavljanje stručnih tijela za vodne usluge, kako na nivou Federacije, tako i na nivou kantona, kao i obaveze nadležnih institucija i organa uprave na svim nivoima vlasti u Federaciji u smislu usklađivanja propisa ili opštih akata iz svoje nadležnosti sve u cilju usklađivanja sa odredbama ovog zakona.

Bitne odredbe ovog poglavlja tiču se i utvrđivanja rokova za popis i procjenu vrijednosti javne infrastrukture za pružanje vodnih usluga, kao i popis i postupanje sa mjesnim sistemom vodnih usluga, što se smatra konkretnim osnovom i konkretnim obavezama za nadležne aktere ovih procesa. U okviru ovog poglavlja definiše se i rok za postepeno izjednačavanje cijene vodnih usluga, kao i popisano stupanje na snagu ovog zakona.

Zakon ukupno ima 39. članova.

III. USKLAĐENOST PROVOĐENJA S PRAVNOM STEČEVINOM EVROPSKE UNIJE

U skladu sa odredbama Uredbe o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj 98/16) i čl. 63. i 66. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/14) ovaj Zakon predstavlja kategoriju propisa (NP) prema kojoj je njen sadržaj predmet usklađivanja sa pravnom stečevinom EU. Ovim Zakonom vrši dodatno usklađivanje sa članom 9. Direktive 2000/60/EZ Evropskog Parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2000. godine o uspostavljanju okvira za djelovanje Evropske unije u politici voda (OJ L 327, 22.12.2000.), te su u prilogu Zakona u postupku pribavljanja mišljenja dostavljeni: Obrazac A. TABLICA USKLAĐENOSTI ZA JEDAN PROPIS i Izjava o usklađenosti.

Legislativa EU u oblasti vodnih usluga

Iako primjena legislative i zahtijeva EU još nije obavezujuća za Bosnu i Hercegovinu, a s obzirom na opredjeljenost Bosne i Hercegovine za članstvo u EU, poruka je da se postojeće zakonodavstvo već sada usklađuje sa zakonodavstvom EU.

Najvažnije direktiva za oblast vodnih usluga su:

- **Okvirna direktiva o vodama** EU (2000/60/EZ) – osnovni dokument kojim se dugoročno određuje vodna politika na području Evrope;
- **Direktiva o vodi za piće** (98/83/EZ) – cilj ove direktive je zaštita i osiguranje kvaliteta vode namijenjene za ljudsku upotrebu i za proizvodnju hrane, odnosno pića, kao i zaštiti zdravlja potrošača/korisnika i osigurava zdravu i čistu vodu;
- **Direktiva o gradskim (urbanim, komunalnim) otpadnim vodama** (91/271/EEZ) – izmijenjena i dopunjena Direktivom (98/15/EEZ) i Uredbom EZ (1882/2003);
- **Direktiva (EU) 2020/2184** od 16. decembra od 2020 o kvalitetu vode namijenjene za ljudsku upotrebu (radi se o Direktivi čija primjena je tek zaapočela, tako da će se o njenim odredbama voditi računa prilikom izrade regulatornog okvira, ali u trenutku izrade neće nužno biti transponovana u zakonodavstvo o vodnim uslugama).

U vezi sa navedenim biće potrebno usklađivanje sa navedenim direktivama kako FBiH Zakona o vodama, tako i kantonalnih zakona o vodama (nakon što se stupi na snagu FBiH Zakon o vodama), kao i kantonalnih zakona o komunalnim djelatnostima (nakon što stupi na snagu FBiH Zakon o vodnim uslugama).

Provođenje navedenih direktiva treba da ima najznačajniji učinak na nivou JLS koje su najodgovornije za organizovanje obavljanja vodnih usluga na njihovom području. Uspješnost provođenja direktiva na nivou JLS imat će uticaja na nadležna tijela i institucije JLS, operatore, korisnike usluga i drugih faktora bitnih za organizovanje i obavljanje vodnih usluga na određenom prostoru.

Mora se naglasiti, da su navedeni obrasci popunjeni i uskađeni sa Uredom Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU.

IV. PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA PROVOĐENJA

Provedbeni mehanizmi i način osiguravanja provođenja sadržani su u Zakonu.

V. PROCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI DONOŠENJA ZAKONA

Strategija razvoja FBiH 2021 - 2027. g. (Strategija razvoja FBiH) održive vodne usluge postavlja kao jednu od prioritarnih mjera za dostizanje resursno-efikasnog okolišnog razvoja, kao jednog od strateških ciljeva FBiH. Strategija razvoja FBiH je usklađena sa ciljevima održivog razvoja iz Agende 2030 (Okvir ciljeva održivog razvoja za BiH) i cilj definisani kao „Pametni rast“. Federalna strategija zaštite okoliša 2022. - 2032. u okviru tematske oblasti „Upravljanje vodama“ utvrđuje strateški cilj definisan kao „Zaštita kvaliteta vode i osiguravanje raspoloživosti vodnih resursa i njihove održivosti“. Primjenom Zakona o vodama FBiH usvojeni su strateški dokumenti Strategija upravljanja vodama FBiH (2010-2022.) i drugi ciklus Planova upravljanja vodama (2022-2027.) za vodno područje rijeke Save i vodno područje Jadranskog mora sa ciljevima usklađenim sa EU Okvirnom direktivom o vodama. Pomenuti ciljevi se odnose na zaštitu okoliša/voda kroz: smanjenje zagađenja voda, postizanje dobrog stanja voda, sprečavanje degradacije voda, postizanje održivog korišćenja voda, osiguranje pravičnog pristupa vodama i dr.

Ove mjere, kroz finansiranje projekata izgradnje i rekonstrukcije sistema za snabdijevanje pitkom vodom, kanalizacija i postrojenja za tretman urbanih otpadnih voda, čine najveći dio finansijskog plana Planova upravljanja vodama. Zbog neobezbjeđivanja dovoljnih grant sredstava za ove namjene, planovi upravljanja i Strategija upravljanja vodama su realizovani oko 35%, a izgrađena postrojenja imaju nizak stepen priključenosti stanovništva i nedovoljnu održivost. Bez ulaska u EU, ovo pitanje finansiranja implementacije vodno-komunalnih direktiva se ne može rješavati, a samo kreditna sredstva su se dokazala nedovoljnim za ove namjene.

Zakonom o vodama FBiH se, za sve objekte i aktivnosti u prostoru, uređuje uticaj tih objekata i aktivnosti na vode/okoliš, pa tako i za komunalne djelatnosti u segmentu vodosnabdijevanja, prečišćavanja i odvodnje urbanih otpadnih voda.

Zakon definiše pojmove vezano za aktivnosti vodosnabdijevanja i otpadnih voda, određuju sve vrste vodnih objekata i njihovu namjenu, uključujući tu i objekte za korištenje voda za vodosnabdijevanje i objekte za zaštitu voda/tla od zagađivanja-prijem i transport otpadnih voda, zaštitu voda od onečišćenja emisijama kao i postupke i upravne akte regulisanja zahvatanja i zaštite voda i zaštite od voda. Međutim, Zakon o vodama uopće ne razmatra samu aktivnost provođenja usluga vodovoda i kanalizacije prema krajnjim korisnicima (od zahvatanja vode do ispuštanja otpadne vode u vode/okoliš), a što je u nadležnosti JKP-a/JLS, već istu posmatra kao i sve druge aktivnosti i objekte u prostoru koji imaju uticaj na vode, dok pojam „vodne usluge“ u zakonu ne postoji, odnosno postoje definicije „javna vodoopskrba“ i „otpadna voda“.

Donošenje ovog Zakona predstavlja **preduslov koji nadležni organi na svim nivoima trebaju ispuniti za osiguranje dalje finansijske podrške međunarodnih razvojnih partnera za modernizaciju i reformu vodnih usluga u BiH**. Strani razvojni partneri uspostavu pravnog i regulatornog okvira za održive vodne usluge u FBiH/BiH postavljaju kao preduslov, kako bi se izbjegle propale investicije u vodno-komunalnu infrastrukturu koja se poslije izgradnje adekvatno ne koristi. To je ponovljeno kroz Pismo razvojnih partnera (SIDA, SECO, UNDP, WB i DEU u BiH) od 16.06.2020. godine upućeno najvišim zvaničnicima u BiH i na entitetskom nivou, u kojem je ukazano da uprkos direktnim ulaganjima od preko 500 miliona eura (od strane međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora) u ovaj sektor u posljednjih osam godina, rezultati nisu očigledni, ukupna situacija se nije značajno poboljšala i daleko je od standarda koji se zahtijevaju u okviru pravne tekovine EU za vode. Isto je naglašeno i u pismu iz novembra 2021. godine kojim se podvlači i traži od svih nadležnih institucija puno zalaganje i predanost u procesima reforme sektora vodnih usluga.

Poglavlje 4. (Upravljanje vodama) zajedno sa Aneksima 1. i 9. Federalne strategije zaštite okoliša 2022-2032. čine Strategiju upravljanja vodama FBiH 2022-2032, koje su usvojene na Predstavničkom domu (26.10.2023. godine) i Domun naroda (16.11.2023. godine) Parlamenta FBiH utvrđuje strateški cilj definisan kao „Zaštita kvaliteta vode i osiguravanje raspoloživosti vodnih resursa i njihove održivosti“. Primjenom Zakona o vodama FBiH usvojen je i drugi ciklus Planova upravljanja vodama (2022-2027.) za vodno područje rijeke Save i vodno područje Jadranskog mora sa ciljevima usklađenim sa EU Okvirnom direktivom o vodama. Bez veće podrške grant sredstvima koja se očekuje ulaskom u EU, ovo pitanje finansiranja implementacije vodno-komunalnih direktiva se ne može rješavati, jer su se samo kreditna sredstva dokazala nedovoljnim za ove namjene.

Detaljna procjena ekonomske opravdanosti donošenja Zakona data je „Obrascu broj 1“ - Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene propisa, koja je ovjerena i potpisana od strane Ureda Vlade Federacije za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske Unije aktom broj: od . 2024. godine - Kontrolna izjava o provedenoj procjeni uticaja propisa (Obrazac broj 2).

VI. OBRAZLOŽENJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA I FINANSIJSKI EFEKTI ZAKONA

Ne očekuju se finansijske implikacije na Budžet Federacije BiH.

VII. OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE ZAKONA

Radi lakšeg razumijevanja toka nastanka ovog Zakona daje se na ovom mjestu pregled provedenih konsultacija.

1. PRETHODNE KONSULTACIJE

Nakon što je Vlada Federacije BiH Odlukom usvojila Program za unapređenje vodnih usluga u Federaciji BiH i korištenje najavljene finansijske i tehničke podrške ("Službene novine Federacije BiH", broj 14/22) (u daljem tekstu: Program) Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (Federalno ministarstvo) započelo je sa njegovom implementacijom. Tako je u okviru realizacije tačke A3 Programa pokrenut proces za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa, koji je započet Odlukom Vlade Federacije BiH o davanju saglasnosti za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa za oblast usluga („Službene novine Federacije BiH“, broj 32/22). Nakon donošenja ove odluke od strane Federalnog ministarstva radilo se na pripremi rješenja o imenovanju Interesorne radne grupe za realizaciju navedne odluke i provođenja sveobuhvane procjene uticaja propisa.

U skladu sa ovim procesom Vlada Federacije BiH je na prijedlog Federalnog ministarstva Vlada Federacije BiH donijela je Rješenje o imenovanju Interesorne radne grupe za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa za oblast vodnih usluga u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, 57/22).

Ovo radno tijelo za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa za obast vodnih usluga je bilo sastavljeno od 11 članova, predstavnika Federalnog ministarstva, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, nadležnih kantonalnih ministarstava za poslove komunalnih djelatnosti ili vodoprivrede (Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski kanton, Zapadnohercegovački, Unsko-sanski kanton), Saveza općina i gradova FBiH, Udruženja preduzeća komunalne privrede, te Agencije za vodno područje rijeke Save, Sarajevo i Agencije za vodno područje Jadranskog mora, Mostar.

Rezultat rada ove IRG je Izvještaj o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja koji je dostavljen Federalnom ministarstvu na dalje postupanje. Nakon što je Federalno ministarstvo razmotrilo Izvještaj, izvršilo je dopunu sadržaja Izvještaja, isti je kao prthodno proveden proces sveobuhvatne procjene uticaja propisa za oblast vodnih usluga prosljiđen Vladi Federacije BiH na usvajanje sa prijedlogom Zaključaka.

Vlada Federacije BiH je Zaključcima sa 9. Sjednice održane 26.07.2023. godine usvojila Informaciju o nastavku provedbe reforme u oblasti vodnih usluga kroz izradu Prednacrt zakona o vodnim uslugama, uz izražavanje punog opredjeljenja za nastavak reformskih procesa u cilju unapređenja oblasti vodnih usluga u FBiH. Također, Vlada Federacije BiH ovim zaključcima podržala je potrebu izrade regulatornog okvira za oblast vodnih usluga i zadužila Federalno ministarstvo da izradi Prednacrt zakona o vodnim uslugama i da imenuje Interesornu radnu grupu koju će činiti predstavnici Federalnog ministarstva, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva pravde, Agencije za vodno područje rijeke Save, Sarajevo, Agencije za vodno područje Jadranskog mora, Mostar, predstavnici nadležnih kantonalnih organa, predstavnici saveza općina i gradova FBiH, kao i predstavnici Udruženja proizvođača komunalne privrede u FBiH, uz podršku međunarodnih razvojnih partnera.

Postupajući u skladu sa navedenim Zaključcima, federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (federalni ministar) je Rješenjem broj: 07-2-21/2-306-3/23 od 18.08.2023. godine (Rješenje) imenovao Interesornu radnu grupu za izradu Prednacrt Zakona o vodnim uslugama u Federaciji BiH (IRG).

Zadatak IRG je da, uz podršku MEG 2 Projekta, izradi Prednacrt Zakona o vodnim uslugama u Federaciji BiH (Prednacrt zakona) i dostavi federalnom ministru do kraja 2023. godine, zajedno sa Izvještajem o radu.

Interesorna radna grupa

Od imenovanja IRG izvršene su i dvije izmjene i dopune rješenja, tako da IRG imala ukupno imenovanih 26 članova i to predstavnika sa federalnog nivoa vlasti tri člana i to: dva iz Federalnog ministarstva, te po jedan član iz Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalne uprave za inspekcijske poslove, kao i predstavnici Agencija za vodno područje slivova rijeke Save iz Sarajeva i Agencije za vodno područje Jadranskog mora, Mostar. Iz Saveza općina i gradova FBiH (SOG) u radu su učestvovala dva imenovana predstavnika, kao i predstavnik stručne službe SOG-a, viši saradnik za pravna pitanja, dok su dva predstavnika imenovana u ime Udruženja preduzeća komunalne privrede FBiH (UPKP). U radu IRG učestvovao je po jedan predstavnik tri (najveća) javna preduzeća – operatora iz FBiH koja se pružaju vodne usluge u Sarajevu, Mostaru i Tuzli.

Obzirom na činjenicu da na nivou kantona postoje zakoni o komunalnim djelatnostima, kao i da su kantoni nadležni i za oblast vodoprivrede, u IRG su bili uključeni i predstavnici kantona i to: Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline BPK Goražde, Ministarstvo za privredu BPK Goražde, Ministarstvo gospodarstva Zapadnohercegovačkog kantona, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Kantona 10, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Unsko-sanskog kantona, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona. Dodatno u IRG bila je uključena i predstavnica Grada Bihaća koji je već ranije usvojio metodologiju određivanja

najniže cijene vodnih usluga, te ima iskustvo vezano i za druge reformske korake u ovoj oblasti.

Nažalost, pojedini članovi IRG (posebno iz kantonalnih ministarstava) nisu prisustvovali ni jednom sastanku ili je njihovo prisustvo bilo vrlo ograničeno (vidjeti u tabeli prisustva u prilogu). Treba napomenuti da su poziv za imenovanja bili upućeni kantonalnim vladama odnosno ministarstvima nadležnim za upravljanje vodama i ministarstvima nadležnim za komunalne djelatnosti.

Metoda rada IRG

Stručnu i tehničku podršku radu IRG pružao je MEG 2 projektni tim. IRG je radila na način da se u okviru stručne pravne pomoći MEG 2 tima pripremao za svaki sastanak pojedina poglavlja Prednacrta zakona koje je radna grupa razmatrala na sastanku.

Za svaki sastanak su se dostavljali materijali najkasnije pet radnih dana prije sastanka, radi pripreme članova IRG za diskusiju na sastanku, a komentari su se mogli dostavljati i prije sastanka, kao i usmeno na samom sastanku. Komentari i korekcije u materijalima vršile su se neposredno na sastanku, ugrađivanjem u tekst, a prečišćeni materijali dostavljali su se IRG. Na tim materijalima se nastavljalo sa radom na narednoj sjednici IRG. U materijal su se unosila i sporna pitanja i prijedlozi za njihovo rješavanje. Osnovni zadatak članova IRG bio je da između dva sastanka pregledaju i pripreme komentare (samostalno ili u okviru svoje institucije) na tekst koji je razmatran na sastanku, te da ih dostave za diskusiju na narednom sastanku.

Nakon svakog sastanka izrađivao se zapisnik, sa ključnim zaključcima i zaduženijima.

Kako bi se usmjerio rad IRG pripremljena je lista propisa koji su vezani za oblast vodnih usluga u skladu sa nadležnostima institucija iz kojih su imenovani članovi IRG i koja se koristila tokom rada, kako ne bi došlo do kolizije, odnosno eventualnih nedoumica u Prednacrtu Zakona.

Članovi IRG su se usaglasili da rad neće posebno definisati Poslovníkom o radu, te da će se raditi na osnovu nadležnosti institucija čiji su predstavnici članovi ove IRG i duhu dobre saradnje. Na prvom sastanku utvrđena je i okvirna dinamika održavanja sastanaka IRG koja je u potpunosti ispoštovana.

Mišljenja nadležnih institucija u procesu izrade Zakona:
